

УДК 519.8

ГУБАРЄВ Руслан Валерійович
кандидат економічних наук, керівник відділу закупівель,
ТОВ «МЕДІКАЛ АДВАНСТ», Україна
ORCIDID: 0009-0004-9449-2989
e-mail: g7r7v7@gmail.com

ІННОВАЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ЛОГІСТИЧНОГО МЕХАНІЗМУ РОЗВИТКУ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

У фокусі дослідження перебувають аспекти формування й реалізації логістичного механізму розвитку підприємства. Метою дослідження визначено удосконалення інноваційних інструментів формування та реалізації логістичного механізму розвитку підприємства. Доведено, що система логістики відіграє важливу та одну з провідних ролей у сталому і стабільному функціонуванні та розвитку вітчизняних підприємств. Показано, що важливим завданням для бізнесу є, по-перше, стратегічне і тактичне планування формування й реалізації логістичного механізму розвитку; по-друге, узгодження завдань і засобів забезпечення розвитку логістичної системи і зміцнення безпеки розвитку бізнесу. Вказано на перспективи застосування інноваційних інструментів у системі формування й реалізації логістичного механізму розвитку бізнесу, орієнтованого водночас на посилення безпеки сталого розвитку підприємства. Зроблено висновок, що критично важливими є можливості та перспективи застосування інноваційних інструментів під час формування та реалізації логістичного механізму розвитку підприємства. Доведено, що особливо вагомою є роль в цих процесах інформаційно-комунікаційних технологій, які відкривають перед підприємством нові можливості, зокрема за напрямками: швидкий доступ до інформації, а також ринки й споживачів продукції (послуг); формування іміджу в мережових додатках та соціальних мережах; оперативна ідентифікація основних стейкхолдерів логістичних процесів підприємства; реалізація потенціалу Інтернет-логістики і маркетингу та відсутність кордонів для спілкування і взаємодії; переведення в онлайн фінансових операцій; зростання обсягів віртуальних поставок та торговельно-розрахункових операцій.

Ключові слова: управління підприємствами, інноваційні інструменти, безпека розвитку, логістика, логістичний механізм, формування й реалізація.

JEL classification: D24, D30, L22

DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2024.2.76.81>

1. ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

В економічній літературі неодноразово піднімалися питання формування теоретико-методичних та методико-прикладних аспектів формування та реалізації відповідних економічних механізмів. Ключовий висновок при цьому зроблено відносно того, що безпосереднім призначенням економічного механізму є уможливлення втілення в життя тих, чи інших завдань, стратегічних і тактичних цільових орієнтирів, яких

неможливо досягти за рахунок впровадження одного чи кількох розрізнених заходів, коли необхідна цілісна система кроків інструментів, важелів, яка вибудована у певній конфігурації та передбачає запровадження поетапних системних змін.

У системі таких механізмів важлива роль відводиться логістичному механізму забезпечення розвитку підприємств, впровадження якого дозволяє не тільки модернізувати, але й ефективізувати такі процеси, як постачання, транспортування, складування і т. п., що важливо як з позиції

ритмічності виробництва, так і стабільності збуту продукції підприємства.

2. АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретико-методичним та методико-прикладним аспектам дослідження проблем функціонування та розвитку підприємств, зокрема зі застосуванням інструментів та механізмів логістики, присвячено достатньо багато уваги у сучасних наукових дослідженнях таких науковців, як Бауерсокс Д., Васильців Т., Гаджинський А., Дячкова Т., Клосс Д., Крив'якін, Крикавський Є., К. Лупак Р., Мохненко А., Наумов О., Неруш Ю., Репіч Т., Семак Б., Сумець О., Шехтер Д. та ін.

3. ВИДІЛЕННЯ НЕВИРШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Разом із тим, сучасні виклики, а також зміни й ускладнення умов ведення виробничої і комерційно-господарської діяльності в умовах війни і її наслідків обумовлюють потребу в розробці нових напрацювань щодо формування й реалізації логістичних інструментів та механізмів безпечного розвитку вітчизняних підприємств.

4. ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є удосконалення інноваційних інструментів формування та реалізації логістичного механізму розвитку підприємства.

5. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБҐРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Як показує сучасна практика, забезпечити належний рівень життєздатності практично кожного суб'єкта господарювання об'єктивно не можливо без успіхів у межах політики зміцнення його конкурентоспроможності та посилення ринкових конкурентних позицій, зокрема переваг. Своєю чергою, конкурентоспроможність бізнесу безпосередньо визначається рівнем його інноваційно-технологічного розвитку. Однак, йдемо далі, інновації потрібні не тільки в сфері вдосконалення товарів, послуг і застосовуваних технологій, але й у царині

менеджменту логістичних процесів і функціонування логістичної системи бізнесу, включно з формуванням надійних систем їх безпеки. Хоча ще кращою альтернативою є поєднання зазначених процесів – інноваційно-технологічного зростання та застосування інноваційних практик у політиці гарантування безпеки й розвитку логістичних систем в бізнесі.

Забезпечення інноваційного підходу до формування та реалізації логістичного механізму розвитку підприємства вимагає ретельного планування та реалізації конкретних заходів. Ефективні економічні заходи допомагають уникнути фінансових труднощів та забезпечити стійкість у діяльності. Ось кілька ключових напрямів, у межах яких потрібні управлінські інновації, що сприятиме зростанню якості та ефективності логістичної системи підприємства:

1) фінансове планування та бюджетування. Йдеться про впровадження інноваційних практик під час розробки ретельного плану розвитку логістичної системи, визначення стратегічних логістичних цілей, прогнозування доходів та витрат на певний період, бюджетування, створення бюджетів на різні аспекти логістики, включаючи виробництво, маркетинг та капіталовкладення;

2) раціоналізація витрат, що стосується втілення інновацій відносно методичних підходів до аналізу витрат, оцінювання всіх видів витрат і виявлення можливостей для їхньої оптимізації, ефективного управління запасами, мінімізації надлишкових запасів та впровадження систем інвентаризації;

3) управління ризиками. Це інновації в страхуванні, застосуванні різних видів страхування для зменшення транспортно-логістичних та інших ризиків, під час аналізування ризиків, відносно систематичного огляду та аналізу можливих ризиків, що можуть виникнути, та розробка стратегій їхнього управління;

4) податкове планування, що передбачає інновативні практики у сферах оптимізації податкових зобов'язань, вивчення та використання законодавчих можливостей для зменшення податкового тягара, вивчення

податкових переваг, виявлення і використання податкових пільг та кредитів;

5) розширення джерел фінансування засобами впровадження інновацій під час диверсифікації систем логістики і транспортування запасів та продукції, щоб зменшити ризик і забезпечити сталість процесів транспортування і складування, пошуку інвесторів, залучення нових інвесторів або партнерів для збільшення обсягів капіталу;

б) контроль ліквідності, що передбачає втілення управлінських інновацій за напрямками ефективного управління оборотними коштами, збалансованого управління платіжними обов'язками та потребами у грошових коштах, моніторингу платежів, систематичного контролю за виплатами та отриманням коштів від споживачів;

7) удосконалення управлінського обліку та звітності заради створення та впровадження організаційних інновацій відносно автоматизації обліку виробничих запасів і товарів, використання сучасних інформаційних технологій для точного та ефективного ведення обліку, регулярної звітності, систематичного складання звітів для вивчення ефективності функціонування логістичної системи підприємства та вчасного реагування на зміни.

Акцентуємо також й на тому, що загальний успіх економічних заходів формування та реалізації логістичного механізму розвитку підприємства залежить від їх системності та відповідності стратегічним цілям стратегічного й системного розвитку досліджуваного підприємства. Саме комплексний підхід до організації управління відносно формування та реалізації логістичного механізму розвитку підприємства сприяє стійкості та конкурентоспроможності підприємства в умовах вимогливого бізнес-середовища. Ці особливості актуалізують завдання впровадження відповідної послідовності формування структури новативного підходу до побудови логістичного механізму суб'єкта господарювання.

Будь-яка політика і заходи будуть неефективними якщо не передбачене й чітко не виділене під відповідні цілі ресурсне

забезпечення. Обсяги, джерела формування та форми залучення ресурсів – провідні питання, на які мають бути дані відповіді. В іншому разі у певний момент часу політика дасть збій, що особливо загрозливо в такій сфері, як безпека логістики в бізнесі. З іншого боку, на недопущення такого стану справ спрямовується внутрішній контроль, що має бути організованим на досліджуваному суб'єкті господарювання.

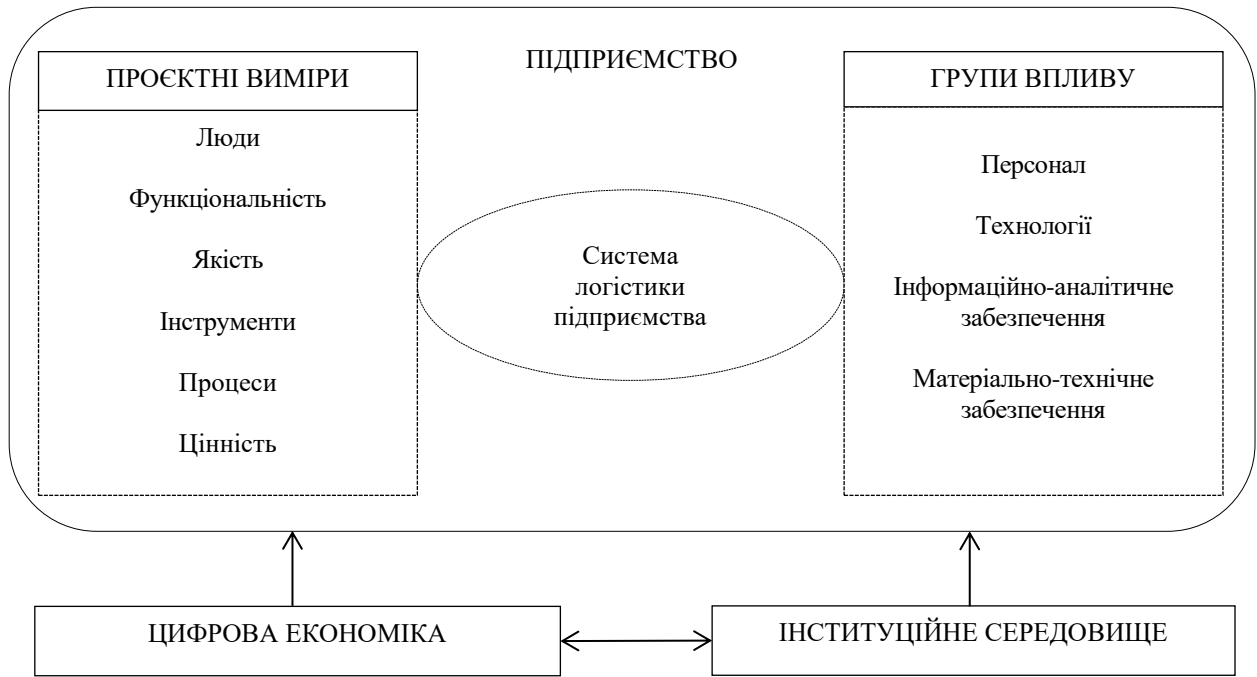
Відтак, ресурси в сфері безпеки логістики мають не аби яку значимість. Така ситуація актуалізує проблематику розуміння середовища формування ресурсного забезпечення на заходи політики формування та реалізації логістичного механізму розвитку підприємства (рис. 1).

Враховуючи вплив чинника інформаційної глобалізації, слід розуміти, що на сьогодні всі групи ресурсного забезпечення підприємства мають проходити уточнення на предмет їх якості і відповідності до умов цифровізації та діджиталізації, цифрових комунікацій.

Таким чином, йдеться про групи ресурсного забезпечення бізнесу: (1) впливу, які формують в більшій мірі традиційні ресурси, як от – інтелектуально-кадрове забезпечення, технології, інформаційно-аналітичне та матеріально-технічне забезпечення; (2) проєктного виміру, у межах якого ведемо мову про персонал, функціональність, якість, інструментарій, процеси та ціннісні орієнтири.

При тому враховується вплив цифровізації та чинників інституційного середовища. Всі ці елементи взаємопов'язані та утворюють цілісну систему середовища формування ресурсного забезпечення, з яким взаємодіє та в якому, власне, функціонує той, чи інший суб'єкт господарювання.

Відносно питань інноваційного підходу до формування та реалізації логістичного механізму розвитку підприємства, то вважаємо, що на сьогодні, інновації в більшій мірі стосуються інформаційно-комунікаційних технологій. Відтак, особливо важливо враховувати вплив безпосередньо цифрових трансформацій на параметри логістичної системи підприємства.

Рис. 1. Середовище формування ресурсного забезпечення інноваційного підходу до формування та реалізації логістичного механізму розвитку підприємства

Джерело: авторська розробка.

Таблиця 1

Цифрові трансформації та їх вплив на формування та реалізацію логістичного механізму розвитку підприємства

Цифрові трансформації	Вплив на систему логістики	
	Позитивний	Негативний
Швидкий доступ до інформації	Розширення кола потенційних замовників	Спрощення збору інформації про підприємство сторонніми особами
Формування іміджу в мережових додатках та соціальних мережах	Просування товарів і послуг на різних ринках та для різних цільових аудиторій	Свідоме формування негативного іміджу та генерування негативних відгуків про діяльність підприємства, продукти та послуги
Оперативна ідентифікація основних стейкхолдерів логістичних процесів	Ідентифікація зацікавлених у співпраці осіб та масштабування бізнесу	Визначення конкурентами основних партнерів підприємства та «перетягування» клієнтів, постачальників, реалізаторів
Зростання рівня конкуренції та відсутність кордонів для спілкування і взаємодії	Відсутність географічних та інших фізичних кордонів для транспортування, складування	Швидкий доступ споживачів до альтернативних товарів і послуг
Переведення в онлайн операцій	Оперативність і прозорість операцій	Можливе шахрайство і атаки хакерів
Зростання обсягів віртуальних торгів та операцій	Підвищення рівня прибутковості бізнесу	Складність контролю взаємодії з віртуальними замовниками і споживачами
Кіберзлочинність	Вимушене підвищення якості інформаційно-аналітичної системи забезпечення діяльності підприємства	Потенційні втрати фінансових ресурсів та інформації

Важливо вказати на провідні характеристики розвитку цифрових комунікацій, які позначаються як на параметрах формування та реалізації логістичного механізму розвитку підприємства. Це безпосередньо швидкий доступ до інформації про підприємство, формування іміджу в мережевих додатках та соціальних мережах, оперативна ідентифікація основних стейкхолдерів підприємства, зростання рівня конкуренції та відсутність кордонів для спілкування і взаємодії, переведення в онлайн фінансових операцій, зростання обсягів віртуальних торгів та операцій, кіберзлочинність та ін.

6. ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМКУ

Система логістики відіграє важливу та одну з провідних ролей у сталому і стабільному функціонуванні та розвитку вітчизняних підприємств. Відтак, важливим завданням, яке постає перед топ-менеджментом суб'єктів господарювання, є, по-перше, стратегічне і тактичне планування формування й реалізації логістичного механізму розвитку; по-друге, узгодження завдань і засобів забезпечення розвитку логістичної системи і зміцнення безпеки розвитку бізнесу. Це актуалізує завдання

визначення й реалізації можливостей і перспектив застосування інноваційних інструментів у системі формування й реалізації логістичного механізму розвитку бізнесу, орієнтованого водночас на посилення безпеки сталого розвитку підприємства.

Критично важливими у вказаному світлі є можливості та перспективи застосування інноваційних інструментів під час формування та реалізації логістичного механізму розвитку підприємства. Особливо вагомим є роль в цих процесах інформаційно-комунікаційних технологій, які відкривають перед підприємством нові можливості, зокрема за напрямками: швидкий доступ до інформації, а також ринки й споживачів продукції (послуг); формування іміджу в мережевих додатках та соціальних мережах; оперативна ідентифікація основних стейкхолдерів логістичних процесів підприємства; реалізація потенціалу Інтернет-логістики і маркетингу та відсутність кордонів для спілкування і взаємодії; переведення в онлайн фінансових операцій; зростання обсягів віртуальних поставок та торговельно-розрахункових операцій тощо.

Перспективним напрямом подальших досліджень у цій сфері є удосконалення методики аналізування якості та ефективності функціонування логістичного механізму підприємства.

Література

1. Бауерсокс Д., Клосс Д. Логістика. К., 2005. 640 с.
2. Васильців Т., Лупак Р., Васильців В. Характеристика функціональних складових економічної безпеки сектору інформаційно-комунікаційних технологій України. Економічний дискурс. 2017. № 1. С. 161-172.
3. Гаджинський А. М. Логістика. К., 2012. 484 с.
4. Крив'якін К. С. Механізм підвищення ефективності організації логістичної діяльності підприємства. К., 2018. С. 77-89.
5. Крикавський Є. В., Чернописька Н. В. Логістичні системи. Львів, 2009. 264 с.
6. Мохненко А. С., Наумов О. Б., Чмут О. О. Модель організаційно-економічного механізму логістичної системи підприємства. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2023. № 48. С. 19-24.
7. Неруш Ю. М. Логістика. 2011. 520 с.
8. Репіч Т. А., Дячкова Т. О. Ефективність логістичної системи підприємства. К., 2018. С. 34-39.
9. Сумець О. М. Теоретико-методологічні засади логістичної діяльності підприємств агропродовольчого комплексу : Монографія. Харків : КП «Міська друкарня», 2015. 543с.
10. Шехтер Д. Логістика. Мистецтво управління ланцюгами поставок. К., 2013. 452 с.
11. Vasylytsiv T., Mulaska O., Levytska O., Lupak R., Semak B., Shtets T. Factors of the Development of Ukraine's Digital Economy: Identification and Evaluation. Science and innovation. 2022. № 18 (2). С. 44-58.
12. Mulaska O., Levytska O., Panchenko V., Kohut M., Vasylytsiv T. Causality of external population migration intensity and regional socio-economic development of Ukraine. Problems and Perspectives in Management. 2020. № 18 (3). С. 426.

References

1. Bauersox, D., Kloss, D. (2005). Logistics. K. 640 p.
2. Vasylytsiv, T., Lupak, R., Vasylytsiv, V. (2017). Characteristics of functional components of economic security of the information and communication technologies sector of Ukraine. *Economic discourse*. no. 1. pp. 161-172.
3. Hajinsky, A. M. (2012). Logistics. K. 484 p.
4. Kryvyakin, K. S. (2018). The mechanism of increasing the efficiency of the organization of logistics activities of the enterprise. K. pp. 77–89.
5. Krykavskiy, E.V., Chernopyshka, N.V. (2009). Logistics systems. Lviv, 264 p.
6. Mohnenko, A. S., Naumov, O. B., Chmut, O. O. (2023). Model of the organizational and economic mechanism of the logistics system of the enterprise. *Scientific Bulletin of Kherson State University*. no. 48. pp. 19-24.
7. Nerush, Yu. M. (2011). Logistics. 520 p.
8. Repich, T. A., Dyachkova, T. O. (2018). Effectiveness of the logistics system of the enterprise. K. pp. 34–39.
9. Sumets, O. M. (2015). Theoretical and methodological principles of logistics activity of enterprises of the agro-food complex. Kharkiv. 543p.
10. Shekhter, D. (2013). Logistics. The art of supply chain management. K. 452 p.
11. Vasylytsiv, T., Mul'ska, O., Levytska, O., Lupak, R., Semak, B., Shtets, T. (2022). Factors of the Development of Ukraine's Digital Economy: Identification and Evaluation. *Science and innovation*. no. 18 (2). pp. 44-58.
12. Mul'ska, O., Levytska, O., Panchenko, V., Kohut, M., Vasylytsiv, T. (2020). Causality of external population migration intensity and regional socio-economic development of Ukraine. *Problems and Perspectives in Management*. no. 18 (3). pp. 426.

Abstract

GUBAREV Ruslan

Innovative tools for the formation and implementation of the logistics mechanism of development and ensuring the economic security of the enterprise

The research focuses on aspects of the formation and implementation of the logistics mechanism of the enterprise's development. The purpose of the study is to improve innovative tools for the formation and implementation of the logistics mechanism of enterprise development. It has been proven that the logistics system plays an important and one of the leading roles in the steady and stable functioning and development of domestic enterprises. It is shown that an important task for business is, first, strategic and tactical planning of the formation and implementation of the logistics mechanism of development; secondly, coordination of tasks and means of ensuring the development of the logistics system and strengthening the security of business development. The prospects for the application of innovative tools in the system of formation and implementation of the logistic mechanism of business development, oriented at the same time to strengthening the security of the sustainable development of the enterprise, are indicated. It was concluded that the possibilities and prospects of using innovative tools during the formation and implementation of the logistics mechanism of the enterprise are critically important. It has been proven that the role of information and communication technologies in these processes is particularly important, which open up new opportunities for the enterprise, in particular in the areas of: quick access to information, as well as markets and consumers of products (services); image formation in online applications and social networks; operational identification of the main stakeholders of the logistics processes of the enterprise; realizing the potential of Internet logistics and marketing and the absence of borders for communication and interaction; online transfer of financial transactions; growth of virtual deliveries and trade settlement operations.

Keywords: *enterprise management, innovation instruments, security of development, logistics, logistics mechanism, formation and implementation.*

Стаття надійшла до редакції 25.05.2024 р.

Бібліографічний опис статті:

Губарев Р. В. Інноваційні інструменти формування та реалізації логістичного механізму розвитку та забезпечення економічної безпеки підприємства. *Innovation and Sustainability*. 2024. № 2. С. 76-81.

Gubarev R. (2024) Innovative tools for the formation and implementation of the logistics mechanism of development and ensuring the economic security of the enterprise. *Innovation and Sustainability*, no. 2, pp. 76-81.

